

De zending onder de volken der aarde.

<https://hdl.handle.net/1874/355175>

92

(5)

DE ZENDING

ONDER

DE VOLKEN DER AARDE.

IV. AMERIKA.

I. NOORD-AMERIKA.

Aan het eind gekomen van onze beschouwingen over Afrika, wenden wij ons thans naar de nieuwe wereld. Zoo worden de landen genoemd, die voor drie, vierhonderd jaar aan de bewoners van Europa nog onbekend waren, die in 1492 begonnen ontdekt te worden en sedert hoe langer zoo meer bekend werden. Het zijn de werelddeelen Amerika en Australië, die wij nog te bezoeken hebben, waarvan 't eerste verre weg het grootste, maar het laatste voor de zending niet minder belangrijk is. Wij vangen met Amerika aan, waarover ik in dit en een volgend stukje wensch te spreken. De twee groote deelen, Noord- en Zuid-Amerika, waarin het verdeeld wordt, zullen achtereenvolgens het onderwerp onzer beschouwing zijn, terwijl wij dan te gelijk met het laatste, de zoo

belangrijke West-indische eilanden nader zullen leeren kennen. Voor dat ik nu echter tot behandeling van het eerste gedeelte overga, doe ik een enkel woord over dat Amerika in zijn geheel voorafgaan. Zoo als de met de aardrijkskunde niet ten eenemale onbekende onder mijne lezers weet, zijn wij gewoon de aarde in een oostelijk en westelijk halfrond te verdeelen. Tot het eerste nu behooren Europa, Azië, Afrika en 't grootste gedeelte van Australië, tot het laatste Amerika benevens eenige eilanden van het vijfde werelddeel. Dat Amerika heeft van het hoogste noorden tot het zuiden de verbazende lengte van ongeveer 2700 uren. Van de Noord- tot bijna aan de Zuid-pool zich uitstrekkende is het aan zijn uiteinden koud als in het noorden van ons werelddeel, in het midden heet als in Afrika en Azië, terwijl weder andere landen in die gematigde luchtstreek liggen, waarin ook ons vaderland ligt. Nu heeft het echter bij die lengte een betrekkelijk geringe breedte. 't Is geheel door zeeën omringd: aan de oostkust door den Atlantischen Oceaan, die het van Europa en van Afrika scheidt, aan de westkust door de Stille zee, die de grensscheiding is tusschen Amerika en Azië en de eilanden van Australië. Men berekent dat de geheele oppervlakte er van vijfmaal zoo groot is als die van ons werelddeel.

Maar 't is veel minder bevolkt, daar het getal inwoners maar een vijfde is van dat van Europa. Is er alzoo vijfmaal meer land en vijfmaal minder inwoners, dan volgt daaruit dat op eene uitgestrektheid gronds, waarop in Europa vijf en twintig menschen wonen, er in Amerika maar één geteld wordt. Die inwoners zijn nu echter geenszins de oorspronkelijke bewoners van dat land. Verreweg de meeste zijn van elders daar gekomen, in Noord-Amerika wonen Franschen, Engelschen, Duitschers en Hollanders, in Zuid-Amerika behalve deze ook Portugezen en Spanjaarden, op de West-indische eilanden daarenboven nog de ongelukkige uit hun vaderland geroofde Negers. Hoe groot het aantal inboorlingen thans nog is, is zeer moeijelijk te bepalen, daar zij overal verspreid in uitgestrekte velden, bosschen, wildernissen soms leven. De laagste opgaaf, die mij onder de oogen kwam is 1 millioen, de hoogste 10 à 12, van welke zeer vele nog heidenen zijn. Bedenkt gij nu, wat wij vroeger van de bevolking van Azië hoorden, dat in Engelsch Indië wel 180, in China 400 millioen heidenen wonen, dan wordt het u duidelijk, hoe oneindig veel bevolkter die landen en hoe schaars bevolkt eigenlijk Amerika is. Zou de christelijke kerk daarom nu hare heidenboden alleen naar de millioenen van Indië en China zenden en meenen

dat Amerika niet belangrijk genoeg, te weinig bevolkt is, om er zoo veel moeite en geld voor over te hebben? Neen! zij heeft van haren Heer geleerd prijs te stellen op het behoud van een enkele ziel, zij is niet te vergeefs door Hem gewezen op de liefde des Vaders, die voor millioenen zorgende, nogthans zoo op de behoeften van enkelen let, dat geen muschje op aarde valt zonder Zijnen wil en van ons menschen bij Hem zelfs de haren onzes hoofds geteld zijn. Daarom vergeet zij, terwijl zij naar Azië en Afrika hare zendelingen zendt, ook de betrekkelijk weinige heidenen van Amerika niet, maar verkondigt ook hun de blijde boodschap van het koningrijk Gods. Komt! laat mij u iets verhalen van dien arbeid en van den uitslag er van.

Gij weet dan nu, dat Amerika eene geheel andere bevolking heeft dan Azië en Afrika. Ook daar vinden wij Europeanen, maar toch altijd slechts weinige, terwijl de oorspronkelijke bewoners er verre, verreweg het talrijkst zijn. In Amerika is het juist omgekeerd. De inboorlingen zijn weinige en verminderen nog gedurig, terwijl de vreemde bevolking er jaar op jaar toeneemt. Die inboorlingen onderscheiden zich vooral in twee hoofdsorten: de Eskimo's, die men alleen in 't hooge noorden vindt, ten getale van twintig, dertig duizend en de Indianen naar de kleur van hun

ligchaam ook Roodhuiden genaamd, die in ontelbare stammen verdeeld de landen van Noord- en Zuid-Amerika, waar zich nog geen vreemdelingen hebben nedergezet, bewonen. Maar niet alleen onder deze arbeiden zendelingen. In de Vereenigde Staten en op de West-indische eilanden vindt men ook heidenen, uit een ander werelddeel, de straks reeds genoemde Negers uit Afrika en ook aan hen wordt het Evangelie verkondigd. Met het noorden van Noord-Amerika nu beginnende, deel ik thans eerst u iets mede van de Eskimo's, dan van de Indianen in Engelsch Noord-Amerika en de Hudsonsbaailanden en van die in de Vereenigde Staten alsmede van de Negers, die zich aldaar bevinden.

GROENLAND EN LABRADOR.

De Eskimo's bewonen de meest noordelijke streken van Noord-Amerika. Zij behooren tot de kleinste menschensoort. Zelden bereiken zij eene lengte van vijf voet. Hun uiterlijk is verre van behagelijk. Zij hebben kleine handen en voeten, een groot hoofd, een vuilroode kleur, dikke lippen, kleine zwarte oogen en breede zeer leelijke tanden. Naar den geest zijn zij stomp en onvatbaar en toch, hoe weinig gij naar die beschrijving met hen moogt ophebben, zijn zij zeer met zichzelve ingenomen. Zij noemen zichzelve in onderschei-

ding van anderen: Innuiten, d.i. menschen, en willen zij nu te kennen geven, dat zij met een Europeaan, die zich onder hen nederzet, zeer zijn ingenomen, dan zeggen zij van hem: hij begint een Innuit te worden. Godsdienstige begrippen hebben zij weinige. Zij gelooven aan goede, maar vooral ook aan vele booze geesten, ter bezwering van welke zij toovenaars hebben, Angekoks genaamd. Naar hunne meening rust de aarde op pilaren, die echter reeds zeer vermolmd en wrak zijn en haar sedert lang zouden hebben doen instorten, zoo niet de Angekoks telkens hen ondersteunden. Hunne leefwijze is zeer eenvoudig. 't Zijn schrale en daarbij zeer koude landen, waar zij hunne woonplaats hebben. Hoe noordelijker men komt, des te langer duurt er bij afwisseling dag en nacht, in de noordelijkste streken door Europeanen bezocht vier volle maanden, in de meest zuidelijke door Eskimo's bewoonde landen volle 24 uren. 't Schijnt er in vroegere eeuwen niet zoo onherbergzaam en koud te zijn geweest als thans. Reeds voor 800 jaar waren er volkplantingen van Denen en Noorwegers; want als wij zeggen dat Amerika tot in 1492 onbekend was, dan moeten daarvan de noordelijkste streken door de Eskimo's bewoond worden uitgezonderd. Zoo als ik zeide, werd een gedeelte dier streken, Groenland geheeten, door

Europeeërs bezocht, men beweert zelfs, dat er eens 300 christendorpen zouden geweest zijn met bisschoppen uit Noorwegen. Sedert 1387 heeft echter met deze alle verkeer opgehouden en later is van deze Noormannen, die waarschijnlijk langzamerhand door koude, gebrek en ziekte zijn uitgestorven niets meer vernomen. Sedert anderhalf honderd jaar is men er echter nieuwe volkplantingen gaan aanleggen. HANS EGEDE, een Noorweegsch prediker, ging in 1721 met vrouw en kinderen naar Groenland. Hij had van die vroegere stichtingen gehoord en wilde zelf onderzoeken of daarvan nog iets te vinden zou zijn en zoo niet beproeven om zelf de Groenlanders met het Evangelie bekend te maken. Een geruimen tijd had hij er met veel gebrek en de onvatbaarheid der Eskimo's te worstelen. Bijna besloot hij het werk op te geven toen hij in 1733 door de Broedergemeente, de Hernhuffers, ondersteund werd. Drie zendelingen CHRISTIAAN DAVID en de broeders MATTHEUS en CHRISTIAAN STACH kwamen tot hem, het volgend jaar nog door twee andere gevolgd en tot op den huidigen dag heeft de Broedergemeente deze moeilijke zending in stand gehouden. Langzaam, zeer langzaam maakten de zendelingen eenige vorderingen. Scheen EGEDE's werk eerst geheel vruchteloos, daar hij de Eskimo's aan eene zwervende levenswijze ge-

woon, maar niet bij zich kon houden, reeds vijf jaren waren de Hernhutters er, toen in 1738 de eerste Groenlander eenig teeken van leven en belangstelling begon te geven. Zij lazen in de Schrift voor hen de geschiedenis van Jezus lijden, toen een jongeling KAJARNAK geheeten, hun in de rede viel, zeggende: »Hoe was dat? Laat mij dit nog eens hooren, ik zou ook gaarne zalig worden.» In Maart van 't volgende jaar werd deze KAJARNAK gedoopt en later volgden er meer en breidde de zending in Groenland zich uit. Thans hebben de Hernhutters er zes zendingposten, waarop ruim 1700 inboorlingen aan hunne zorg en leiding zijn toevertrouwd. Het werk van EGEDE werd van den beginne af aan door de regeering ondersteund, door denzelfden FREDERIK IV, koning van Denemarken, die de eerste zendelingen naar Hindostan zond. (1) Later is het geheel regeeringszaak geworden. Op acht verschillende posten, vier in Noord-Groenland en even zoo veel in 't zuiden zijn leeraars werkzaam, uit Denemarken derwaarts gezonden, die meestal na een tienjarig verblijf naar hun vaderland wederkeeren, hoewel er ook sommigen in Groenland blijven. Op twee van die posten, Jacobs-haven in 't noorden en Godthaab in het zuiden

(1) Zie de zending o. d. v. d. a. II. 4 bl. 19 en 20.

zijn kweekscholen voor christelijke onderwijzers uit de inboorlingen. Aan de Westkust, waar beide Denen en Hernhutters arbeiden, zijn deze allen tot het Christendom overgegaan, maar de nog kouder Oostkust is tot nu toe weinig of niet bekend. Ook in het tegenover Groenland gelegen Labrador, dat aan Engeland behoort en waar insgelijks Eskimo's wonen, arbeiden Hernhutters op zes posten, waarvan de eerste Naïn in 1771 werd aangelegd. Het aantal inwoners is daar niet groot, ruim duizend, die zeer verspreid wonen, maar allen thans Christenen zijn. Over 't algemeen kan men zeggen, dat het Christendom op de Westkust van Groenland en de Noordkust van Labrador gevestigd is. De Bijbel is in de landtaal vertaald. In velerlei kundigheden zijn de Eskimo's vooruitgegaan, maatschappelijke tucht en zedelijkheid is onder hen ingevoerd. Zij schrijven en lezen boeken in hunne taal; ook beginnen handwerken onder hen in zwang te komen, voor zoo ver de luchtstreek en de grond van het land zulks toelaten. Sedert 't begin dezer eeuw kwam er vooral onder de Eskimo's in Labrador veel opwekking en nam de belangstelling in het Evangelie er zeer toe. Dat de arbeid daar in dien kouden luchtstreek moeilijk is, gevoelen wij wel levendig. Gaat hij altijd uit zijnen aard met vele bezwaren gepaard, hij wordt zoo

veel moeilijker, als de zendelingen daarbij met het klimaat te strijden hebben, hetzij het heet en ongezond is als aan Afrika's Westkust, hetzij bar en koud als op de bergen en sneeuwvelden van Groenland en Labrador. Zoo als vroeger daar, zoo vonden wij ook hier weer Hernhutters arbeiden met trouwe, zelfverloochende liefde. Zouden wij in dit hun werk geen belang stellen en voor hen vragen, dat in de koude, die hen omringt, hun hart warm blijve en de grond, waarin zij het zaad des woords zaajen, meer vrucht geve dan de onvruchtbare bodem, dien zij met hunne Eskimo's bewonen?

BRITSCH NOORD-AMERIKA EN DE HUDSONS- BAAILANDEN.

Zoo hoorden wij iets van de bewoners der meest noordelijke streken van Noord-Amerika en den Evangelie-arbeid onder hen. Wij begeven ons thans iets meer zuidwaarts, maar nog zijn vele van de landen, die wij nu gaan bezoeken, bar en koud. Die landen zijn Engelsch of Britsch-Amerika en Rupertsland of de Hudsonsbaailanden. Gedeeltelijk zijn deze door vreemdelingen bewoond, gedeeltelijk door Indianen. Voor dat ik nu over deze in 't bijzonder spreek, eerst iets over de Indianen

in 't algemeen. Ik heb u vroeger gezegd dat deze met de Eskimo's de oorspronkelijke bewoners des lands zijn. Den naam van Indianen hebben zij gekregen naar eene dwaling van COLUMBUS, den ontdekker van Amerika, die toen hij het eerst aan land kwam, meende op een der verste eilanden van Indië, dat tot Azië behoort, te zijn aangeland. Sedert dien tijd dragen de oorspronkelijke bewoners van Amerika behalve de Eskimo's den naam van Indianen. 't Is een geheel ander, een veel krachtiger en schooner slag van menschen dan de Eskimo's. Hun kleur is onderscheiden naar den landstreek, dien zij bewonen en gaat van het kanceelkleurige tot den kopertint over, van waar zij ook den algemeenen naam van Roodhuiden dragen. Zij gelooven aan een grooten geest, van wien zij echter niet veel weten en ook aan 't bestaan van booze geesten. Vooral in den oorlog zijn zij ruw en wreed. Van hunne overwonnen vijanden zijn zij gewoon de huid van het hoofd af te trekken en als zegeteeken te bewaren. Vroeger bestond bij hen ook de afgrijselijke gewoonte van menschen-vleesch te eten. Deze Indianen nu zijn de oorspronkelijke bewoners van Amerika, in ons werelddeel eerst sedert 1492 bekend. Hoe zij er kwamen is onzeker, waarschijnlijk echter uit Azië. Opmerkelijk is het, dat men eenige bijbelsche denkbeelden

omtrent den val, den zondvloed en eenige andere zaken bij hen vond. Terwijl nu echter sedert den zoo even u genoemden tijd de meeste volken belangrijk toenamen, verminderden de Indianen gedurig in getal. Van de 14 millioenen, die er bij de ontdekking van Amerika wel waren, zijn er nauwlijks 2 millioen over. (1) Zeer vele stammen zijn met wortel en tak uitgeroeid. Dat hebben de Europeesche volksplanters, de Spanjaarden, Engelschen, Franschen en anderen gedaan. Behalve dat vreeselijke ziekten, waaronder de pokken een voorname plaats beslaan, uit Europa door hen overgebracht, onder de Indianen eene groote slagting aanrigtten, hebben gruwelijke mishandelingen die millioenen uitgeroeid. Ook heeft de brandewijn, door hen eigenaardig vuurwater of ook wel verstands verwoester genaamd, groote onheilen onder hen te weeg gebracht. Ook hier dus vinden wij helaas! weer bewaarheid, dat de eerste aanraking van heidenen met Europesche Christen-volken bijna altijd voor de eerste eene bron van onheil en vloek was. Heil echter beiden heidenen en Christenen, dat zij later ook veeltijds zegen hun aanbragt. Zoo was het ook met de Indianen. Leven deze

(1) Volgens anderen zijn er echter meer. Juiste opgaven zijn hier moeilijk te verkrijgen.

nu verspreid door de landen van Noord- en Zuid-Amerika, hoogst moeilijk is het, eene beschrijving van den zendingarbeid onder hen te geven. In tallooze stammen en onderafdeelingen zijn zij verspreid en wij zouden, wat wel niet doenlijk is, haast iederen zendingpost afzonderlijk u moeten beschrijven, om u een volkomen juist denkbeeld te geven van 't geen onder hen geschiedt. 't Is vooral het Engelsch kerkelijk en het groot Noord-Amerikaansch zendelinggenootschap, dat in de noordelijke landen van Noord-Amerika, die geheel of gedeeltelijk aan Engelsch bestuur onderworpen zijn en waarvan wij thans eerst spreken, werkt. 't Eerste heeft er meer dan tachtig, 't laatste meer dan zestig verschillende zendingposten, zoodat voor eenige jaren een zendeling van daar schrijven kon: »waar zich in deze streken nog heidensche Indianen bevinden, overal zijn zij door christelijke dorpen, scholen, kerken en predikers omringd." En niet zonder vrucht is al die arbeid. In streken, waar eeuwen lang onderscheiden stammen in vijandschap leefden, waar de Mohawk- en Chippeway-Indianen zoo verbitterd op elkander waren, dat de eerste nooit een woord uit de taal der laatste uitspraken, is nu de liefde Gods in CHRISTUS den inwoners verschenen en ziet men in de dorpen der Indiaansche Christenen Mohawks en Chippeway's

vreedzaam en broederlijk bij elkander wonen, in eendragt het land bebouwen, waarop eens het bloed hunner vadersen vloeyde, hunne kinderen naar dezelfde school zenden, de Chippeway's de prediking der Mohawks aanhooren en hoort men onder de Mohawks in de ver verspreide Chippeway-taal prediken. Zoo is CHRISTUS hun vrede, als eens onder Joden en heidenen en vereenigt het kruis wat vroeger gescheiden was. Om dat woord des kruises nog verder te verspreiden, hebben Amerikaansche zendingen op een eiland in een der groote meeren, die men vooral hier vele vindt, Mackinaw geheeten, eene zendingschool opgericht, waarin steeds vele kinderen, wier ouders om handel te drijven soms ver rondzwerven, zich bevinden, die daar in vele nuttige kundigheden onderrigt krijgen en vooral met rijke vrucht met het Christendom bekend worden gemaakt. Zij doen het, ook op hoop, dat uit deze school eens Indiaansche predikers onder hunne landgenooten uitgaan. Reeds zijn er hier en daar al zijn het nu juist niet in deze school gevormden werkzaam. Onder hen munt vooral een HENRY BUD uit. Zijn arbeidsveld ligt in Hudsonia, ook Rupertsland of de Hudsons-baailanden geheeten. Deze hebben eene uitgestrektheid van slechts een vijfde minder dan Europa, maar zijn zoo schaars bewoond, dat er nauwelijks een half millioen men-

schen gevonden wordt. Sedert 200 jaar drijft een Engelsch handelgezelschap, de zoogenaamde Hudsonsbaai-compagnie met hen een uitgebreiden handel in rendieren- en andere vellen, maar bedierf hen daarbij schrikkelijk door invoer van rum en brandewijn. Eerst in 1822 vestigde een onder de Engelsche kooplieden daar zich bevindende leeraar, WEST, de aandacht meer bijzonder op deze Indianen. Zendelingen kwamen tot hen, scholen werden opgericht en geen ijveriger scholier dan de zoo even u genoemde HENRY BUDD. Later werd hij als catecheet ver in 't noorden geplaatst en toen twee jaar later een zendeling hem bezocht, kon hij 85 Indianen door hem onderrigt, ten doop hem aanbieden. In '50 of '51 is hij als zendelingleeraar wettig geordend. Sedert 1849 hebben deze uitgestrekte landen een eigen bisschop (gij herinnert u de Protestantsche kerk van Engeland heeft dezen vorm van bestuur) onder wiens opzigt in 1857 niet minder dan veertien leeraren, elf Europesche en drie inlanders arbeidden.

Die arbeid, zeide die bisschop, toen hij voor eenige jaren in Londen was, is echter nog slechts te vergelijken bij een lichtstreep langs de kusten. Nog zwerven er hier en daar op de wijd uitgestrekte weiden en in de digte, alleen voor Indianen soms doordringbare bosschen, vele heidenen. Hoe

hooger, des te moeilijker de arbeid. De winters duren daar acht à negen maanden en zijn zoo koud, dat men er zich bijna geen denkbeeld van maken kan. Overgegeven aan de grootste eenzaamheid en verlatenheid leven de zendelingen daar soms in armzalige hutten, waarin niet zelden regen en sneeuw met volle vlagen nederstroomen. Voorwaar! ook daar is het, dat men niet komen moet, om zich zelven te behagen, als men den Heer Jezus in het Evangelie dienen wil.

En toch worden ook daar dienstknechten van Hem gevonden. Verblijden wij ons, dat hun arbeid er althans niet ijdel is en vragen wij het aan God en voor hen en voor de Indianen onder wie zij werken, dat hij voortdurend er gezegend zij.

DE VEREENIGDE STATEN.

Wij hebben ten slotte te spreken over dat gedeelte van Noord-Amerika, dat het meest bekend is en door velen bepaald en uitsluitend bedoeld wordt, als zij van Amerika spreken: de Vereenigde Staten, die gedurig in aantal en bevolking toenemen. Uit kleine beginselen zijn zij ontstaan. In 1607 vestigden er zich de eerste Engelsche volkplantingen, bestaande uit menschen, die in hun vaderland de door hen begeerde vrijheid van godsdienst niet vonden. Tot op het laatst van de

vorige eeuw stonden zij onder Engelsch bestuur, waaraan zij zich echter toen onttrokken. Een oorlog ontstond daardoor tusschen het moederland en de kolonie, die in 1783 eindigde met de vrijverklaring der Vereenigde Staten, toen 13 in getal. Vooral na dien tijd is de bevolking er ontzettend toegenomen. Er zullen toen $2\frac{1}{2}$ millioen menschen gewoond hebben, welk getal nu wel tot 38 millioen geklommen is. Deze zijn uit allerlei volken: veel Engelschen, voorts Franschen, maar meer nog dan die Duitschers en Hollanders. Verre het grootste deel van deze zijn Protestanten, die echter te zamen niet eene kerk uitmaken, maar in ontelbare kleinere en grootere kerkgenootschappen verdeeld zijn. Maar ook wonen in die Staten nog heidenen, gedeeltelijk Indianen, gedeeltelijk vooral in de zuidelijke Negers, oorspronkelijk uit Afrika derwaarts gevoerd. Het aantal der eerste bedraagt ruim driehonderd duizend, dat der laatste ongeveer vier millioen. Beider lot was tot voor weinige jaren hoogst treurig. Wel hebben gedurende reeds meer dan tweehonderd jaar christelijke mannen aan die Indianen zich gelegen laten liggen, maar 't zendingwerk onder hen is gedurig verstoord, vernietigd. Naarmate er meer vreemdelingen zich nederzetten, werden de arme Indianen verdreven van de eene plaats naar de andere en waren het

vroeger vooral Hernhutter-zendingen, die onder hen arbeidden, ruimschoots hebben deze in het lot dier Indianen gedeeld. De eerste, die met ijver en gezegend gevolg onder hen werkte, is de man, die den eernaam van Apostel der Indianen zich verwierf, JOHN ELLIOT. In 1631 naar Noord-Amerika gekomen, was hij er eerst gewoon herder en leeraar, tot dat de nood en ellende der hem omringende Indianen hem bewoog, geheel aan dat volk zich te wijden. Met veel moeite en inspanning gelukte het hem, hunne taal magtig te worden en in 1646 deed hij zijne eerste zendingreis onder hen. Reeds toen was de indruk zijner prediking groot. Spoedig boden de Indianen hem hunne kinderen aan, opdat hij ze zou onderwijzen. Zou er echter op den duur iets blijvends tot stand komen, dan begreep ELLIOT moest er een eind komen aan hun zwervend leven. Weldra werd nu een gemeente gesticht en in 1674 waren er reeds veertien. Toen brak er een oorlog uit en ELLIOT zag veel van zijn werk verloren gaan. Slechts vier gemeenten bleven over. Toch begon hij weder met nieuwen moed, verzamelde wat nog te verzamelen was en had de vreugde, dat toen hij in 1690 in zeven en tachtig jarigen ouderdom stierf, veel van de vroegere schade hersteld was. Gelijktijdig met hem begon een ander man of liever

eene familie te arbeiden, de Mayhews, van welke de eerste THOMAS in 1643 dit werk aanving, de vijfde of laatste, ZACHARIAS in 1803 het eindigde. Door vijf geslachten zette deze merkwaardige familie, waarvan in de zendinggeschiedenis wel geen tweede voorbeeld is, hun arbeid onder de Indianen voort. Maar ook anderen lieten zich aan hen gelegen liggen, zoo als ik daar straks met een woord reeds zeide, de Hernhutters. In 1735 kwamen er twintig van hen in den Staat Georgië; maar is de arbeid dier Broedergemeente aan vele oorden der wereld moeijelijk en vol teleurstellingen geweest, nergens was hij het meer dan in de Vereenigde Staten. En dat niet, omdat de Indianen van CHRISTUS niet hooren wilden, maar omdat zij gedurig door de blanke menschen, die Christenen zich noemden, van de eene plaats naar de andere werden verjaagd. Een hunner zendingposten noemden zij Genadehut. Zij hebben tot drie malen toe een nieuw Genadehut moeten aanleggen. In een oorlog tusschen de Engelschen en Franschen van 1755 tot '62 werd eens zulk een Genadehut door heidensche Indianen overvallen en tien zendingbroeders werden of doodgeschoten of met het hunne verbrand. Nieuwe ellende bracht de strijd tusschen de kolonie en Engeland van 1773 tot '83 aan. In die jaren werd eens een andere

post Lichtenau door Amerikaansche Christenen overvallen en 96 Indiaansche Christenen, 62 volwassenen en 34 kinderen er vermoord. Na dien tijd, zegt een berigt, gelijkt onze zending onder de Indianen op een boom, dien ten tijde van zijn schoonsten bloei de hoofdwortels zijn afgesneden. Wel kwam er na den vrede in 1783 in de zending der Broedergemeente meer rust, maar èn de noodzakelijkheid om steeds verder te trekken èn de vijandschap van de heidensche Indianen beletten overal een gelukkige ontwikkeling. Tot grooten bloei kwam de zending nooit, die nu nog slechts op vier posten onder een klein getal Indianen voortbestaat.

Maar ook andere zendelingen zijn onder hen werkzaam. In 1810 werd onder de Christenen in Noord-Amerika een zendelinggenootschap opgericht, dat jaarlijks 7 à 8 tonnen gouds ontvangt. Het zendt zijne boden heinde en verre, maar ook in de nabijheid. Met veel zegen werkte het daar aanvankelijk, maar na menige verdrukking, waarvan wij reeds hoorden, werd in 1830 het voor de Indianen zoo wreede als onregtvaardige besluit genomen, dat zij niet mochten blijven, waar zij woonden, maar naar de digte wouden achter de groote rivier, de Mississippi, moesten verhuizen. Wel volgden hen daar de zendelingen en arbeiden

er ook thans onder de uitstervende Indianenstammen, maar het laat zich begrijpen, welk een ongunstigen invloed die maatregelen van onderdrukking op het zendingwerk hadden. Ook in den oorlog, die voor weinige jaren van 1861 tot '65 tusschen de noordelijke en zuidelijke staten werd gevoerd, ondervond dit veel belemmering. Na dien tijd echter neemt het aantal Christenen onder de Indianen toe, aan wie nu bepaalde streken ter bewoning zijn aangewezen. Deze hebben mogelijk nog een toekomst, maar het deel van hen, dat in 't wild blijft rondzwerven, vermindert gedurig en gaat waarschijnlijk wel zijn geheelen ondergang tegen.

Behalve die Indianen zijn er in de Vereenigde Staten nog Negers, wel ten getale van vier millioen. Ook hun lot was vroeger allertreurigst. Als bewijs daarvoor is 't genoeg aan te voeren, dat het geregeld huwelijk onder hen verboden was, en de kinderen wreed aan de ouders werden ontnomen, om elders als slaven te dienen. Voor hen echter had de oorlog, waarvan ik zoo even sprak, zeer gunstige gevolgen. Al de Negers zijn nu vrij verklaard. Vele van hen dienden in den krijg en leerden inmiddels lezen en schrijven, zoodat aan het einde van dien, van 186 duizend Neger-soldaten veertig duizend zich dit eigen hadden gemaakt.

En veel meerdere deden dit na dien tijd. Gold vroeger in de zuidelijke staten de wet, dat geen slaaf lezen of schrijven mogt leeren, met de slavernij was nu ook die wet opgeheven en overal werden scholen voor de Negers opgerigt. De welbekende menschenvriend PEABODY gaf voor dit doel 2 millioen dollars, d. i. ongeveer 5 millioen gulden. In het jaar 1868 waren er reeds meer dan 4000 scholen voor hen. Op sommige plaatsen bezoeken de Negers de scholen der blanken en de tijd schijnt niet verre, dat zij in groote getale tot de Christelijke kerk toetreden, die ook door predikers uit hun midden tot hun heil werkzaam is.

Ten zuiden van de Vereenigde Staten liggen nog twee landen, Mexico en de Vereenigde Staten van Midden-Amerika, wier bevolking grootendeels Roomsch-Katholiek is. Onder de Negers en Indianen, die men in de laatste op de Moskito-kust vindt, zijn zendelingen van de Broedergemeente niet zonder vrucht werkzaam. Over 't algemeen is het echter in deze landen nog zeer treurig gesteld.

Eindelijk vinden wij in 't verre westen het in de laatste jaren zoo veel genoemde Californië, waarheen duizenden trokken om er goud te zoeken. Belangstellende Christenen hebben er voor gezorgd, dat er meer dan dit te vinden zou zijn.

Vele leeraars en zendelingen gingen er henen, ook om onder de Chineezzen aldaar te arbeiden. Ook die zijn er vele, want daar in het verre westen zijn wij weer dicht bij het in het uiterst oosten gelegen China. Mogen deze boden van Christus al geen goud en zilver hebben, zij bieden den menschen betere, meer duurzame schatten aan, dan 't rijkste goud, dat Californië oplevert. Dat velen het leerden inzien en die betere schatten er zochten en vonden.

Wij zijn aan het eind van onze beschouwingen over Noord-Amerika. Wij nemen er den indruk wel van mede, dat ook daar de zendingarbeid moeilijk is, hetzij de Evangelieboden arbeiden in de koude, onherbergzame strecken van 't noorden onder de naar ligchaam en geest weinig ontwikkelde Eskimo's, hetzij meer in 't midden onder de door Christenen zich noemenden vaak zoo onregtvaardig behandelde Indianen, hetzij in 't zuiden onder de Negers of de bevolking van Mexico en aangrenzende landen. Amerika wordt meermalen een vrij, een gelukkig, een rijk land genoemd. Maar als 't wij nader leeren kennen, zien wij, dat het ook hier niet alles goud is, wat er blinkt. Wat onheilen hebben sedert drie, vierhonderd jaar Christenen uit Europa er gebragt, wat onheilen brengen velen er nog. Dat er ook velen henen-

gingen om er een zegen te zijn, dat onder de duizenden, die er nog altijd henen trekken, ook vele opregte belijders van den Heer worden gevonden, die er hun licht laten schijnen, opdat niet alleen Eskimo's, Indianen en Negers, maar ook zoo velen naam-christenen er voor Hem worden gewonnen! En wordt er Gode zij dank! ook in Amerika zelf veel gedaan, gaan van daar honderde Evangelieboden uit naar de oude wereld, dat deze door dat voorbeeld tot eene edele jaloerschheid worde gewekt, dat de nieuwe en oude wereld te zamen werken om den volkeren Hem bekend te maken, die alleen in waarheid alle dingen nieuw maakt. Bid den wij God om dien zegen en onttrekken wij ons daarbij niet aan den arbeid, maar werken wij dien mede, een iegelijk in onze mate en in onzen kring.
